

Зелений Світ

ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА
УКРАЇНИ

№ 3(309) березень 2016

ВИЖИВАННЯ
ДЕМОКРАТІЯ
ГУМАНІЗМ

БЕРЕЗЕНЬ

- 1 - День боротьби з наркоманією.
- 170 років від дня народження Василя Васильовича Докучаєва (1846-1903), природознавця, основоположника наукового генетичного ґрунтознавства та зональної агрономії
- 9 - День народження Тараса Григоровича Шевченка (1814-1861), українського поета, художника, мислителя
- 12 - День землевпорядника
- 15 - Всесвітній день захисту прав споживачів
- 20 - Міжнародний день щастя
- 22 - Сорок святих.
- Всесвітній день водних ресурсів
- 23 - Всесвітній день метеорології
- 24 - Всесвітній день боротьби із захворюванням на туберкульоз
- 30 - Теплою Олексі

ІНІЦІАТИВА УЕА «ЗЕЛЕНИЙ СВІТ» ПРО СОЛІДАРНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

З метою сприяння боротьбі з корупцією УЕА «Зелений світ» пропонує суб'єктам законодавчої ініціативи закріпити законодавчо солідарну відповідальність за скоєння протиправних дій.

Оскільки корупція є злиттям криміналітету з державними органами, що завдає моральної та матеріальної шкоди суспільству, а також дискредитує державу серед світової спільноти, пропонується:

У якості третіх осіб, або як співучасників правопорушення притягувати до солідарної відповідальності представників місцевого самоврядування, правоохоронних органів та судів за активну чи пасивну співучасть у вчиненні правопорушення в кримінальному чи адміністративному порядку, яке має антисупільну направленість і призвело до моральних та матеріальних збитків, порушує суспільні (національні) інтереси.

Якщо неурядові організації чи громадяни України звертаються до органів влади, правоохоронних органів тощо щодо запобігання чи вжиття заходів з припинення правопорушення, а відповідні посадові особи цих органів не вжили належних достатніх заходів для недопущення або припинення правопорушення, якщо діяльність чи бездіяльність цих посадових осіб завдала моральної чи матеріальної шкоди державі, суспільству, окремим громадянам чи неурядовим об'єднанням громадян, антикорупційний орган притягує цих посадових осіб, як співучасників відповідного правопорушення.

Така норма додасть мотивації держслужбовцям, працівникам поліції, прокуратури, суддям, митникам тощо не сприяти своїми діями (бездіяльністю) порушникам закону у здійсненні правопорушень.

Така норма створює юридичний ґрунт для персональної відповідальності державних посадовців за корупційну діяльність. Також створює антикорупційному органу правове поле для ефективнішої боротьби з корупцією.

Така норма розширить права громадськості у доступі до правосуддя та виконання Україною Організації Конвенції і підвищить вплив територіальних громад, неурядових організацій та громадян у контролі за діями недобросовісних державних посадовців, розширить можливість захисту своїх прав.

ІНФОРМАЦІЯ ВІД УЕА «ЗЕЛЕНИЙ СВІТ»

Мінагрополітики пропонує вивести Державне агентство водних ресурсів із підпорядкування Міністра екології та природних ресурсів, підпорядкувавши його Міністру аграрної політики та продовольства.

Мінприроди є центральним органом виконавчої влади, що формує державну політику у сфері екології та природних ресурсів, зокрема у галузі управління, використання та відтворення водних ресурсів, реалізація яких здійснюється Держводагентством.

Нормативно-правова база, у тому числі Водний кодекс України, Закон України «Про Загальнодержавну цільову програму розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну р. Дніпро», побудована за тим же принципом.

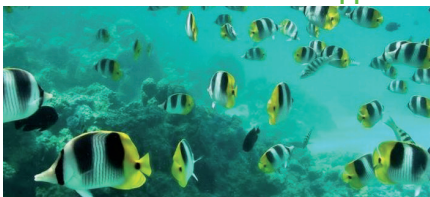
При цьому, в Положенні про Держводагентство (постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 393)

понад 2/3 функцій мають екологічну складову та спрямовані на вирішення питань, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища та водним фактором, що не є властивим для Мінагрополітики. Натомість, головним завданням Мінагрополітики є формування політики лише у сфері сільського господарства та продовольчої безпеки держави.

У зв'язку із цим, запропонована зміна підпорядкування Держводагентства призведе до порушення налагодженої системи формування та реалізації державної політики у сфері екології та природних ресурсів.

Враховуючи вищезазначене, УЕА «Зелений світ» вважає чинний порядок спрямування та координації Кабінетом Міністрів України діяльності Держводагентства через Міністра екології та природних ресурсів України є обґрунтованим та ефективним.

ЕКОЛОГИ ЗАКЛИКАЛИ ДО СПАСІННЯ ІНДІЙСЬКОГО ОКЕАНУ

Індійський океан втрачає фітопланктон, і це може призвести до екологічного лиха. Таку інформацію оприлюднили американські екологи. Про це повідомляє «Росбалт».

У західній частині Індійського океану за останні 16 років кількість фітопланктону скоротилася майже на 30%. Ці мікроскопічні мешканці океанських глибин лежать в основі харчового ланцюга екосистеми регіону. Їх зникнення може призвести до руйнівних наслідків.

При великій кількості планктону у воді вона стає світлішою і зеленішою, якщо ж кількість планктону скорочується, то вода стає більш темною і синьою.

Газета «Зелений світ».
Виходить з 1989 року.
Засновники газети: УЕА
«Зелений світ»

Передплатний індекс
Свідоцтво про реєстрацію
№ 630 серія КВ
від 10.05.1994 р.
Ідентифікаційний код
№

Юридична адреса: 04070, м.
Київ, Конрактова площа,4
Адреса для листування:
01004, м.Київ, вул.Л.Толстого,9

e-mail: vtkach_ko@ukr.net .

ВЕБ сторінка УЕА «ЗС»
WWW.zelenysvit.org.ua

Шеф-редактор
Юрій Самойленко
Головний редактор
Віктор Ткаченко

Думки, висловлені авторами
матеріалів, можуть не збігатися
з позицією редакції.

Рукописи не рецензуються
і не повертаються. Листування
з читачами лише на сторінках
газети.

Надруковано УЕА «Зелений
світ»

Тираж 999 прим.

В газеті використовуються
матеріали з інтернет-видань:
Кореспондент.net; Майдан-
ІНФОРМ; УНІАН; Утро.ru; «Обо-
зреватель», Експрес online,
eko.portal.ua, ЕКОЛОГІЯ ЖИТТЯ,
ECOTOWN.

УЕА «Зелений світ» створе-
на в 1988 році як реакція суспіль-
ства на жадливий екологічний
стан в Україні, спричинений
Чорнобильською катастрофою
1986 року. Асоціація є членом
Міжнародної федерації «Друзі
Землі».

Голова УЕА «Зелений світ»
Юрій Іванович Самойленко.

Газета «Зелений Світ» була,
на час створення, одним з най-
перших неформальних антире-
жимних видань, в якому відкри-
валася правда про стан здоров'я
нації та екологічні негаразди
в країні. Газета стала рупором
демократії. В епоху тотального
замовчування та брехні на наших
шпальтах відкривалися жадні
картини радянської дійсності.

**Українська екологічна асоціація
«Зелений світ» відкрила у Фейсбуці
свою сторінку. До Нас приєднався
у друзі відомий громадський діяч і
письменник Петро Перебийніс. Ми
з радістю друкуємо вірша нашого
екологічного друга.**

**Вітаю аргонавтів Зеленівту!
Петро Перебийніс**

ЗЕЛЕНА АЗБУКА

Захована мудрість уся
у книзі народу і роду.
Та слухаю ось дідуса
на дивнім уроці природи.

Пасе наш дідусь кавуни.
Така його штатна посада.
А я, на біду, завинив —
не вмю читати й писати.

Бо азбука саду складна.
В ній готика гордих дерев,
ієрогліфи трав

і кирилиця квітів...
Читаю лише по складах
розгорнуту книжку літа.

КМУ ПРИЗНАЧИВ ВРОНСЬКУ В.О. МІНІСТРА ЕКОЛОГІЇ

Про це йдеться у розпорядженні уряду
від 3 лютого.

«Покласти тимчасово, до призначення
в установленому порядку міністра екології
та природних ресурсів України, виконання
зобов'язань міністра на заступника міністра
екології з питань європейської інтеграції
Вронську Ганну Олександрівну», — сказано
в розпорядженні.

Нагадаємо, 27 січня за результатами
розслідування щодо замаху на розкрадання
550 мільйонів гривень коштів Київського про-
токолу уряд звільнив в.о. міністра екології
Сергія Курикіна.

Верховна Рада звільнила міністра еколо-
гії Ігоря Шевченка ще в липні 2015 року, з тих
пір посада міністра вакантна. Він працював
на цій посаді з грудня 2014 року.

УЧЕНІ ПООБІЦЯЛИ РЕКОРДНУ ТЕМПЕРАТУРУ ЦЬОГОРІЧ

Британські вчені стверджують, що в най-
ближчі роки температура на Землі продо-
вжить підвищуватися, передає The Guardian.

Ці процеси, на думку дослідників, обумов-
лені Ель-Ніньо — фазою Південної осциляції
(коливання температури поверхневого шару
води в екваторіальній частині Тихого океану)
і рівнем викидів парникових газів.

Також фахівці обіцяють, що нинішній

2016 рік стане найспекотнішим в історії ме-
теорологічних спостережень. Що спостеріть
подальшого 2017 року, то він жодних осо-
бливих рекордів, швидше за все, не принесе.
Причиною тому буде зворотний процес Ель-
Ніньо — Ла-Нінья.

«Ми не можемо сказати точніше: в чому
наші прогнози формуються на розрахунках
викиду парникових газів. При цьому такий
важливий чинник як температура океану,
ми можемо передбачити далеко не за-
вжди», — зазначає представник метеоро-
логічної служби Великобританії Даг Сміт.

Відомо, що зараз дослідники продо-
вжують використовувати систему дрей-
фуючих буїв-вимірників «Арго». З їхньою
допомогою можна визначити температуру
води, ступінь її солоності на глибині до двох
кілометрів.

У майбутньому планується удосконален-
ня цієї системи, щоб отримувати результати
на глибині до п'яти тисяч метрів.

Раніше повідомлялося, що 2015 рік
визнаний найспекотнішим в історії метео-
спостережень.

ЄВРОПІ ЗАГРОЖУЮТЬ МАСОВІ ПОВЕНІ – ВЧЕНІ

Вчені заявили, що значна частина те-
риторій Західної, Центральної та Східної
Європи буде знаходитися під загрозою
затоплення, якщо людство в найближчий
час не почне вживати необхідних заходів,
передає New Scientist з посиланням на
доповідь Європейського агентства з на-
вколишнього середовища.

Такі висновки були зроблені фахівцями
після проведення глобального моніторингу
стану водних ресурсів Європи. Фахівцям
також вдалося визначити, які території
континенту знаходяться під загрозою за-
топлення.

Повідомляється, що до групи ризику
потрапляють території, прилеглі до Рейну
і Дунаю.

За припущеннями кліматологів, вже до
2050 року економічний збиток від повеней
зросте у п'ять разів. А вже до 2080 — в 17,
якщо людство продовжить не діяти.

Кліматологи підкреслили, що за останні
сто років в Європі було знищено близько
90% заплав, які могли б захистити регіони
від надмірної кількості води.

Прогнози кліматологів ґрунтуються
на аналізі попередніх повеней, при обліку
збереження темпів глобального потепління
і подальшої бездіяльності людини.

Вчені вивчили дані про катаклізми по-
чинаючи з 1980 і закінчуючи 2010 роком.
За цей час на території Європи було за-
фіксовано 3563 повені, причому найбільша
кількість відбулася саме у 2010 році — 321
повінь в 21 країні.

Повідомляється, що надалі катаклізми
будуть виникати ще частіше, піддаючи
ризикові все більшу кількість людських
життів.

Автори опублікованого дослідження
запропонували рішення проблеми, яке
спрямоване не тільки на боротьбу з гло-
бальним потеплінням, але також і на від-
новлення природної екосистеми річкових
водоємів і заплав.

Раніше повідомлялося, що, на думку
вчених, 2016 рік буде екстремально жар-
ким з рекордною температурою за всю
історію метеорології.

ЗАБУДОВНИК ДЕМОНТУЄ НЕЗАКОННО ЗБУДОВАНІ СТІНИ

Станом на сьогодні забудовник демонтує незаконні будівельні конструкції на незаконно захопленій земельній ділянці по вул. Булгакова, 12 у м. Києві.

Київський міський голова Віталій Кличко, який на початку лютого завітав на незаконний об'єкт, звернувся у телекамеру до киян: «Як тільки ви бачите, що починаються будівельні роботи й відсутня документація, терміново інформуйте міську адміністрацію та правоохоронні органи, щоб такі забудови зупинити на початковому етапі».

Цікаво виходить у влади — кияни на дотик, чи за зовнішніми ознаками, чи на смак мають розпізнати законність чергового будівництва і повідомити «органи».

До речі, Святошинська районна організація «Зелений світ» повідомила проку-

ратуру про незаконне будівництво по вул. Булгакова, 12 ще півтора роки тому, коли незаконне будівництво розпочалося, і що? Прокуратура відіслала екологічну організацію до суду.

Хто ж має розпізнавати законність будівельних робіт на території столиці — кияни чи київська влада? Очевидно, той, хто видає дозволи та ліцензії й на кого покладено законом обов'язки контролю цих процесів. Це величезна армія чиновників, які проїдають мільярди народних грошей, а їхні функції повинна виконувати громадськість. І на звернення громадськості чиниши не завжди реагують адекватно.

Нещодавно Святошинська районна організація «Зелений світ» отримала відповідь від Департаменту державної архітектурно-будівельної інспекції у м. Києві на своє звернення щодо перевірки законності будівництва по вул. Булгакова, 12. Інспекція на трьох аркушах детально виклала історію виникнення цього самобуду і правові відносини між забудовником, підрядником та Державою. Але мене зацікавила остання сторінка змістовної відповіді. «За результатами перевірки складено акт, протоколи про правопорушення у сфері містобудівної діяльності... з вимогою зупинити виконання будівельних робіт. Також Департаментом притягнуто замовника будівництва та ген підрядну організацію до відповідальності відповідно до Закону України «Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності».

Одночасно Департаментом № 66 від 28 грудня 2015р скасовано реєстрацію зазначених вище декларацій.

Заступник Директора Департаменту

В. Рекун

страцію зазначених вище декларацій».

Отже, тільки на звернення громадськості Держдепартамент виконав свої функціональні обов'язки. Сам контролюючий орган не вміє зупинити беззаконня у профільній підконтрольній йому сфері. Декларації, видані забудовнику на незаконне будівництво, були скасовані інспекцією тільки під новий 2016 рік. Коли будинок першої черги масиву вже готовий до експлуатації, а решта два перебувають на стадії зведення монолітних конструкцій перших поверхів.

Зазначу, що окрім «Зеленого світу» до органів влади зверталися і окремі громадяни, і адміністрація школи, на території якої звели незаконний будинок.

Цінічно на цьому фоні звучить запізнана репліка столичного очільника: «Ми почали демонтаж незаконної забудови. Це балансова територія школи, фактично у дворі школи почали зводити будинок. Відсутня дозвільна документація. Тут планували звести житловий будинок, уже почали зводити другий поверх. Це будівництво ми припиняємо, демонтуємо».

Хочеться кричати брехунам від влади — а де ви були раніше? Чому на наші звернення не реагували? Що робили правоохоронні органи, коли громадськість вказувала їм на беззаконня?

Зараз легко брехати та корчити із себе героя. Справу незаконну зроблено — будинок збудовано, інвестори вселяються у квартири, територію школи нахабно забрано...

Дякуємо чинній владі, що хоч на цьому етапі зупинила беззаконня.

Нині на часі є внесення до Закону поняття солідарної відповідальності за скоєння подібних злочинів. Коли за вчинені незаконні дії, завдання шкоди державі, територіальній громаді, фізичним та юридичним особам до відповідальності (зокрема, кримінальної) притягуються спільники порушника — чиновники, які надавали незаконні дозволи, правоохоронці, які не реагували на звернення громадськості, посадовці, які покривали ці корупційні дії. Ця відповідальність має бути персональною — начальник і підлеглий, які готували подібні документи і ставили підписи. Вважаю, такі функції мав би виконувати антикорупційний державний орган та його підрозділи на місцях.

Хотілося б, щоб ті структури, які мають право законодавчої ініціативи внесли такі пропозиції до українського парламенту, бо вже народ втомився від беззаконня у будівельній сфері.

голова СРО «Зелений світ»
Віктор Ткаченко

ЗООЗАХИСНИКИ ТА ЕКОЛОГИ ВИМАГАЮТЬ ЗАБОРОНИТИ ФЕСТИВАЛЬ РІЗНИКІВ У ЗАКАРПАТТІ

Група активістів за участі представників Національного екологічного центру України передали відкритого листа до Адміністрації Президента, Верховної Ради та Генерального Прокурора з вимогою заборони проведення так званого «Міжнародного конкурсу різників». Фестиваль проводиться наприкінці січня у с. Геча Берегівського району Закарпатської області України.

Активісти зазначають, що при про-

веденні фестивалю порушуються норми національного законодавства, зокрема, ст. 5 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження».

Зоозахисники обурені фактом проведення фестивалю, на якому відбувається масове публічне вбивство свиней, у тому числі в присутності дітей. У зверненні активісти виступили з такою низкою вимог:

Розпочати розслідування дотримання законодавства України та визначити

міжнародних правових норм, основ суспільної моралі та порядку на минулих «Міжнародних конкурсах різників»; накласти заборону на проведення таких заходів; врешті, на рівні законодавства України заборонити проведення публічних вбивств тварин на розважальних, спортивних та гастрономічних заходах, а також змагань та конкурсів (в тому числі й не публічних), що передбачають вбивство тварин.

ЛЮДИ ЗУПИНИЛИ БЕТОНОВОЗИ ПЕРЕД НАЦПАРКОМ

Створення УЕА «Зелений світ» тісно пов'язано з Голосіївським лісом: саме вирубування в 1987 році 7 га цього лісу аграрним університетом для будівництва корпусів інституту післядипломної освіти сколихнуло широкі громадські кола на протестні акції і активізувало екологічний рух. Лідер протестів Михайло Юхимович Михалко очолив тоді створену Спілку порятунку Голосієва, яка була і залишається дотепер одним із бойових підрозділів «Зеленого світу».

Десятиліття зусиль, тяжка щоденна громадська праця і непохитна мужність Михайла Юхимовича — людини-прапора — змусили тоді злочинну владу надати таки значній частині запланованих для цього земель статусу національного природного парку. І ось уже «проєвропейська» влада показала цю злочинну за її природою суть — на території колишньої радіоглушки (військова частина КГБ), яка повинна була увійти до складу національного природного парку (було отримано погодження командира цієї частини, яке приховали чиновники Мінприроди), СБУ в зговорі з прем'єром Азаровим (нове керівництво продовжило здійснювати той план) вирішило збудувати всю землю 27-поверховими «доходними» висотками.

Як отримувалися дозволи, змінювалися будівельні норми, планувалися будівельні роботи на заповідних територіях, про це пізніше. Екологічний рух ще не вмер: люди піднялися на боротьбу, перекрили собою, шинами і наметами вулицю Полковника Потехіна і зупинили рух міксерів з бетоном і іншої важкої техніки до будівельного майданчика. Екологічна комісія Київради «рекомендувала» забудовнику отримати позитивний висновок державної екологічної експертизи на цей житловий комплекс. Блюзнірська рекомендація: стаття 29 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та стаття 39 Закону України «Про екологічну експертизу» прямо ЗАБОРОНЯЮТЬ здійснювати такі проекти без позитивних висновків державної екологічної експертизи.

Цікава роль видатного вітчизняного спортсмена і «видатного» київського мера в цій будівельній афері. Влітку 2015 року я особисто зустрівся з Віталієм Кличком в кулуарах Київради, де він у присутності представників Голосіївської громади, депутатів Київради і народних депутатів України щиро пообіцяв мені і присутнім, що він не допустить цього ганебного будівництва, не дасть рубати дерева і особисто зустрінеється з головою СБУ для цього. Йому було вручено звернення від

М.Михалка (Спілка порятунку Голосієва) і В.Довбаха (УЕА «Зелений світ»).

Проїшли вибори, змінився склад Київради, і незмінний міський голова змінив своє слово: такі люди є господарями свого слова — захотів дав, захотів забрав. Тому названі члени Зеленої і Малої рад нашої асоціації через півроку вимушені були направити брехливому меру і новим депутатам ще одне звернення.

В.Довбах УЕА «Зелений світ»

У КИЄВІ – ЦЕРГОВИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ СКАНДАЛ

Мешканці Святошинського провулку, 2 виступають категорично проти будівництва 25-поверхового житлового будинку у дворі їх будинку. Про це «Українській правді. Київ» повідомила ініціативна група.

За словами жителів, звести висотку хочуть на земельній ділянці раніше виділеній під будівництво дитячого садка.

«Земельна ділянка у провулку Святошинському, 2, була виділена у 1992 році Київрадою у постійне користування СКТБ «Комплекс» для будівництва житлового будинку і дитячого садочка. На частині ділянки звели і в 1998 році здали в експлуатацію наш будинок. А дитсадок не збудували», — розповіла активіст Алла.

За її словами, наразі цю землю фактично захопив «Київміськбуд» і хоче збудувати 25-поверхівку.

«Чому ми говоримо, що захопив? Бо не було громадського обговорення, ми не бачили детального плану території. Нам невідомо, як їм вдалося змінити цільове призначення землі?», — обурилась Алла.

Вона додала, що боротьба за 49 соток на Святошинському провулку, 2 триває вже кілька років.

«У 2009 році уже була спроба шахрайського захоплення цієї ділянки під комерційну багатопверхову забудову, зокрема шляхом фіктивних громадських слухань. Але мешканці домоглися того, що Постійна комісія Київради заборонила будівництво», — сказала активіст.

Проте, попри протести мешканців, Київрада 10 грудня 2014 року передала цю ділянку ПАТ «Холдингова компанія «Київміськбуд» в короткострокову оренду на 3 роки для будівництва та експлуатації житлового будинку з вбудованими нежитловими приміщеннями.

Будуватимуть замість дитсадка, майже впритул до 10-поверхового житлового будинку і школи.

При цьому в документі змінили адресу — ділянка у Святошинському провулку, 2, на якій мали звести дитсадок, раптом стала ділянкою по вулиці Святошинській.

Також якимось чином ділянка, що була у постійному користуванні СКТБ «Комплекс», у документі значиться землею комунальної власності.

«Нинішня спроба компанії «Київміськбуд» захопити ділянку та спорудити на ній 25-поверховий будинок, замість дитячого садка, є не лише аморальною, цинічною і незаконною, але містить ознаки корупції», — наголошують активісти.

4 серпня 2015 року «Київміськбуд» отримав дозвіл на виконання будівельних

робіт від Держархбудінспекції.

«Це було зроблено з грубим порушенням законодавства. Громадські слухання з цього приводу не проводилися, підписи мешканців про згоду щодо будівництва ніхто не збирав», — наголосила Алла.

Вона додала, що після того, як мешканці будинку виступили проти забудови, компанія «Київміськбуд» вдалася до силового тиску на мешканців будинку.

«Сюди пригнали «тітушок», які взялися руйнувати бетонну огорожу з території КП «Святошинське лісопаркове господарство», блокувати рух транспорту у нашому дворі, погрожувати підпалити машини, залякувати мешканців будинку», — розповіла активістка.

Наразі мешканці вимагають у Київради: скасувати рішення від 10 грудня 2014 року про надання згаданої земельної ділянки в оренду і дозвіл Держархбудінспекції про надання дозволу на будівництво багатопверхівки, дати оцінку шахрайській зміні цільового призначення земельної ділянки, що має усі ознаки корупції, та забезпечити безпеку мешканців, що наразі потерпають від «тітушок».

Мешканці категорично проти.

У противному разі жителі погрожують акціями протесту.

Українська правда

ЕКОЛОГІЧНА КАТАСТРОФА: ЖАХЛИВІ ФОТО НАСЛІДКІВ ВИДОБУТКУ БУРШТИНУ

На Рівненщині та Житомирщині «старателі» продовжують незаконно видобувати бурштину. Такі дії не лише призводять до фінансових втрат держави, а й до значних змін в екосистемах. Точніше, до їх руйнування. Про це повідомляє агенція новин «Рівне Інформаціє».

Через вимивання ґрунту на місцях видобутку бурштину довгий час не може рости рослинність. Внаслідок цього, на Житомирщині та Рівненщині не за горами екологічна катастрофа. Фото з копалень опублікували у соцмережах самі «старателі».

ДРІМУЧИЙ ЛІС

Як реформувати лісову галузь, щоб позбутися корупції, встановити належний контроль і врахувати регіональні відмінності

Українські ліси очікують великі зміни. Нині на цю галузь обвалюється шквал критики: від непрозорості функціонування до недолугості підпорядкування. Лісовий фонд перебуває у підпорядкуванні близько 50 міністерств, відомств і організацій. Отож пошук винного у лісових негараздах іноді нагадує перекидання з хворої голови на здорову й веде в нікуди.

Найбільшими лісорозпорядниками є Державне агентство лісових ресурсів України (73%) та органи місцевого самоврядування (13%), 8% лісів та полезахисних лісових смуг перебувають на землях запасу сільських рад. Нині Держлісагентство у своїх лісах фактично саме формує правила гри, контролює їх виконання, веде господарську діяльність. Державну політику у цій галузі має формувати Мінагрополітики, але воно не має для цього ресурсів...

Розділяй та владарюй

Щоб навести елементарний лад у лісі, першочергово незалежні експерти пропонують розділити функції управління лісами та господарювання у них. Також треба суттєво оновити лісове та суміжне законодавство.

ecological.panda.org

Михайло Попков, експерт програми FLEG II (ЄСП Схід), вважає, що нині українське законодавство усе ще зберігає пострадянські норми.

«За останні п'ять років роботу над лісовим правом фактично зупинено. Міністерство аграрної політики, яке після т.зв. адмінреформи перейняло на себе державні функції, які раніше виконувало лісове відомство, підпорядкування Державного агентства, не виступає самостійним гравцем, а залишається «весільним генералом», який формально виконує свою роботу. Вони не мають ні знань, ні досвіду, ні традиції, ні спеціалістів», — каже М. Попков.

Фактично «за ліс» у МінАПП відповідають дві людини. Але вони не можуть виконати той обсяг «лісової» роботи, який міністерство має робити, відповідно до своїх повноважень.

Корупція у розквіті

У нашому Лісовому кодексі досі збережено пункт про те, що ліси країни виконують екологічні, соціальні та економічні функції. Але останнім часом держава (чи, точніше, певні особи від імені держави) віддає перевагу саме «комерційній» функції лісів.

«Усім відомо, що від 2011-го до 2013 року експорт деревини у системі Держліс-агентства здійснювали за корупційною схемою. Покупця змушували оплачувати маркетингові послуги третій фірмі. За попередніми підрахунками, з обороту Держлісагентства виведено десятки мільйонів євро», — пригадує Михайло Попков.

2011 року КРУ під час перевірки знайшло стільки порушень у роботі Держлісагентства, що, незважаючи на особисту дружбу тодішнього головного лісвітника Віктора Сівця з Віктором Януковичем,

вибухнув скандал. Зокрема, через продаж деревини за кордон за демпінговими цінами. Наприклад, за дев'ять місяців 2011 року лісогосподарські підприємства продали 154,7 тис. кубічних метрів дуба (це — чверть загальної кількості реалізованої за той час деревини!) фірмам Eloderio Ltd та LIGO за середньою ціною 320 євро за кубічний метр. Тим часом середньосвітова ціна на аналогічну продукцію коливалася в межах 500-600 євро за кубометр. Щоб забезпечити апетити крадіїв, ліс «косили» наліво і направо.

Зараз до масових вирубувань може призвести інша причина: на наступний рік у Держбюджеті заклали куди меншу суму на «лісові» потреби. Але керівництво Держлісагентства, схоже, не намагається відстоювати право на більше фінансування. Ці кошти передбачено на лісову науку, об'єкти заповідного фонду, лісовпорядкування, авіаохорону лісів, лісовідновлення тощо.

«Вони спеціально хочуть довести галузь до банкрутства», — резюмує еколог МБО «Екологія — Право — Людина» Павло Тестов.

Досвід Латвії та Швеції

Томас Котовікс, експерт програми FLEG II (ЄСП Схід), який аналізував досвід Балтії, зараз розповідає, що свого часу Латвія постала перед серйозним викликом: ліси критично вимагали реформи, інакше галузь було б знищено.

«Ми поставили перед собою завдання — відшліфувати функцію регулювання, контролю, підтримки приватних лісів, власності на державні ліси та господарювання у них. Функцію регулювання ми віддали міністерству землевпорядкування, функцію контролю і підтримки — державній службі лісу. Ми створили державну лісову компанію, які й віддали власність на державні ліси і право господарювати у них, але аби не було конфліктів, перед тим вивели за її межі національні парки та резервати», — пригадує Томас Котовікс.

«У Швеції у державній лісовій компанії працює 900 співробітників на 2,6 млн. га продуктивного лісу. Ми вважаємо, що цю цифру можна ще зменшити, якщо налагодити роботу досконаліше. Сьогодні бачимо такий парадокс: в Україні небагато лісу на одну людину, але ви експортете деревину, а у Швеції багато лісу й ми імпортуємо деревину...» — каже Матс Нордберг, експерт програми FLEG II, Швеція.

Щодо досвіду Швеції, експерт зазначає, що виконанням робіт у лісі займаються не працівники лісової держкомпанії, а приватники за контрактом. Це значно ефективніше, адже приватник краще економитиме бензин та турбуватиметься про справність бензопили.

www.pinterest.com

Міжнародний досвід свідчить про можливість удосконалення господарського управління лісами шляхом утворення державних лісових компаній. У рамках програми FLEG проведено дослідження нормативно-правової можливості утворення державного господарського об'єднання. При цьому лісгоспи можуть залишатися незалежними держпідприємствами у рамках такого об'єднання. Також

дуже важливо, щоб таке об'єднання було не частиною Держлісагентства, а — незалежним.

Починати з пілотних проектів

Степан Кривов'язий, голова профспілки лісівників, розповів «Газеті», що досвід інших країн буде безцінний для України, але тільки тоді, коли його використовуватимуть у різних областях по-різному.

«Ми слухали про досвід Швеції, Латвії, Німеччини, Польщі, Болгарії... Але чи бачили ви хоча б одну країну, яка була б подібна до нашої? Чи є у Швеції така пустеля, як у Херсоні, чи степ, лісостеп... Особливість України у різноманітності, тому іноді досвід певної країни стане у пригоді тільки для однієї нашої області», — каже Степан Кривов'язий.

До схожого досвіду закликає і Михайло Попков, який радить розпочинати реформу з пілотних проектів. Тільки крок за кроком, адаптовуючи роботу лісової галузі до особливостей різних кліматичних зон, можна буде реформувати систему.

Спробою змінити ситуацію можна вважати Коаліційну угоду та Програму дій уряду. Ці документи передбачають «розділення функцій держави у сфері лісового господарства: функції формування державної політики та контрольні й господарські функції виконуватимуть різні органи влади» (Коаліційна угода, пункт 5.1). Це буде зроблено через «створення на базі нинішніх державних лісогосподарських підприємств єдиної державної лісогосподарської структури, використавши досвід Польщі, Латвії та інших країн з успішним функціонуванням державних лісогосподарських підприємств» (Коаліційна угода, п. 5.2.).

Далі ці ідеї урядовці мали би розвинути у «лісовому» розділі «Стратегії розвитку сільськогосподарських територій «Україна — 2020».

Цікаво, що тривалий час текст цієї «Стратегії» не публікували, а коли він з'явився на сайті Мінагро, то стало зрозуміло, чому. Він катастрофічно відрізняється від того, що готували експерти робочої групи.

Стратегія також відрізняється від Коаліційної угоди. Зокрема, в угоді пишуть про розділення функцій агентства, а у стратегії пропонують «удосконалення функцій».

Стратегія також відрізняється від Коаліційної угоди. Зокрема, в угоді пишуть про розділення функцій агентства, а у стратегії пропонують «удосконалення функцій».

Тому незалежні експерти радять продовжити обговорення документів реформування, а не поспішати їх передавати на підпис президентів.

Оскільки стало зрозуміло, що ні Держлісагентство, ні МінАПП не спроможні самостійно справитися із реформуванням, очевидно, що необхідно створити групу високого рівня (під керівництвом віце-прем'єра або члена Національної ради реформ). Реформа має бути прорахована та юридично обґрунтована. Адже за нею — доля 10 мільйонів гектарів нашого стратегічного відновлюваного ресурсу.

Мар'яна Вербовська

ПРАВИЛА ХАРЧУВАННЯ ПРИ ПРОБЛЕМАХ З ТИСКОМ

Проблеми з тиском у сучасному світі не рідкість. Вважається, що третина дорослого населення планети Земля страждає на гіпертонічну хворобу. Не рідкісні випадки і зниженого тиску — гіпотонії, яка частіше зустрічається в юному віці.

Нормою артеріального тиску вважають показники в діапазоні від 100/60 до 130/90. Якщо ваш тиск часто вже не потрапляє в цей проміжок цифр, значить у вас проблема. При показаннях нижче 100/60 говорять про гіпотонію. Якщо ж цифри вище 130/90 — у вас розвивається гіпертонічна хвороба.

Проблеми з тиском — шлях до хвороб

Проблеми з тиском можуть викликати неприємні стани і провокувати розвиток багатьох хвороб. Як знижений, так і підвищений тиск може супроводжуватися запамороченням, нудотою, головним болем. Як знижений, так і підвищений тиск може говорити про якісь розлади у роботі систем організму. Підвищений тиск до того ж часто є причиною розвитку хвороб серцево-судинної системи і може призвести до інфаркту або інсульту.

Якщо результати вимірювань вашого тиску часто не потрапляють в межі норми, варто звернутися до лікаря і з'ясувати причини такого явища. Можливо, ви потребуєте медикаментозного лікування. Крім того нормалізувати тиск можна за допомогою корекції способу життя та правильної дієти.

Дієта для гіпертоніки

Для тих, хто схильний до гіпертонії, існують особливі рекомендації з харчування, дотримуючись яких можна знизити показники артеріального тиску.

Зменшуємо кількість солі. Сіль затримує воду в організмі, відповідно сприяє утворенню набряків і підвищення тиску.

Уникаємо жирної і смаженої їжі. Жирні і смажені страви сприяють появі «зайвого» холестерину, який в свою чергу позначається на стані судин і провокує розвиток гіпертонічної хвороби.

«Великої шкоди організму людини при неправильному приготуванні завдають баранячий жир і жир водоплавних птахів. При їх вживанні різко збільшується кількість «поганого» холестерину, що викликає атеросклеротичні ураження судин», — розповідає доцент кафедри гастроентерології та терапії Дніпропетровської державної медичної академії Віктор Іванович Залевський.

Їжте менше борошняного та солодкого. Надмірна кількість вуглеводів в їжі сприяє підвищенню артеріального тиску.

Гостре, солоне, копчене відмінняється. Вживання копчених, маринованих і гострих страв може стати причиною стрибка тиску.

Більше калію і магнію. Джерелом цих речовин є банани, печена картопля, курага і свіжі абрикоси, гречана каша.

Ягоди калини нормалізують тиск. Якщо чай з калиною стане вашим повсякденним напоєм, шанси нормалізувати тиск будуть досить високі.

Виключаємо кофеїн. Каву і міцний чай — напої, від яких варто відмовитися гіпертонікам, або максимально обмежити їх вживання. Справа в тому, що кофеїн

звужує судини, чим провокує підвищення тиску.

Обмежуємо алкоголь. Зловживання алкогольними напоями також призводить до підвищення артеріального тиску. Допустима норма алкоголю — 50 г коньяку і 150–200 г вина на день.

Їжте овочі та фрукти щодня. У цих продуктах міститься багато вітамінів і мікроелементів, які покращують роботу серцево-судинної системи.

У вас зайва вага? Зменшіть калорійність харчування. Повні люди частіше схильні до гіпертонії. Щоб знизити ризик виникнення гіпертонії приведіть свою вагу до норми.

Слідкуйте за режимом харчування. Їсти два рази на день великими порціями неприпустимо при гіпертонічній хворобі. Потрібно приймати їжу не рідше 4–5 разів на день невеликими порціями. Так ви вбережете організм від перевантажень при перетравленні великої кількості їжі, які можуть спровокувати підняття тиску.

Аспірин не сприяє зниженню тиску. Нема чого приписувати хорошему препарату невластиву йому дію. Аспірин призначають для попередження тромбоутворення в судинах.

Дієта для гіпотоніки

Ваша проблема — низький тиск? Тоді стратегія харчування зовсім інша. Гіпотонікам рекомендована гостра і пряна їжа, яка впливає на залози внутрішньої секреції і звужує судини. Солоні та жирні страви також підходять для меню гіпотоніка. Можна використовувати для підвищення тиску чай і каву. Але не перестарайтеся! Всі ці продукти в зайвій кількості можуть зашкодити.

Слідкуйте, щоб з їжею надходила достатня кількість вітамінів, вони активізують процеси в організмі і допоможуть вам бути в тонусі.

Робота по ночах і взагалі будь-які стреси на роботі можуть призводити до підвищення артеріального тиску

Потрібен індивідуальний підхід

Підходьте до питання нормалізації тиску розумно. Використовуйте рекомендації фахівців, щоб підкоригувати свій раціон, але не забувайте, що кожен організм індивідуальний і в кожному окремому випадку потрібен особливий підхід. Для більшої ефективності дієтотерапії проконсультуйтеся щодо свого меню з лікарем.

ПРОДУКТИ, ЩО ЗАПОБІГАЮТЬ РАКУ МОЛОЧНОЇ ЗАЛОЗИ

Вчені давно говорять про те, що їжа здатна запобігти розвитку багатьох невиліковних захворювань, у тому числі і раку, повідомляє The Daily Mail.

Вони визначили дев'ять основних груп продуктів харчування, які сприяють запобіганню росту ракових клітин або сприятливо впливають при боротьбі з уже наявною пухлиною.

1. Хрестоцвітні овочі

Хрестоцвітні овочі містять групу речовин — глюкозинолатів, завдяки яким овочі цієї групи мають яскраво виражений гіркий смак і різкий запах. До них відносяться качанна капуста, спаржева капуста, цвітна капуста, кольрабі, крес водяний, суріпиця, хрін, редис, ріпа, бруква, китайська капуста, гірчичне насіння, цибуля, часник.

Дослідження показали, що глюкози-

нолати ефективно запобігають руйнування або пошкодженню ДНК і загибелі клітин, що відповідають за боротьбу з раком.

2. Темно-зелені листові овочі

У темно-зелених овочах, таких як шпинат або капуста, містяться лютеїн і зеаксантин, які допомагають знизити ризики захворювання на рак молочної залози.

3. Бобові

Медики прийшли до висновку, що вживання в їжу бобових зменшує ризик захворювання раком. Крім того, що квасоля, нут, сочевиця, горох та інші представники цього виду є відмінним джерелом білка, вони також забезпечують організм кальцієм, залізом і вітамінами групи В.

4. Томати

Томат — прекрасний природний антиоксидант, багатий на лікопін — нециклічний ізомер бета-каротину. Регулярне вживання в їжу помідорів допоможе знизити ризик захворювання на рак молочної залози.

5. Овочі та фрукти

Овочі та фрукти здійснюють профілактичний ефект проти раку молочної залози, так як вони містять антиоксиданти і вітаміни, в тому числі вітаміни С, Е і фолієву кислоту. Також вони є важливим джерелом харчових волокон.

Вчені рекомендують вживати мінімум 400 грамів овочів і фруктів щодня.

6. Жирна риба

Такі види риби, як лосось і тунець, містять у собі жирні кислоти Омега-3. Дослідження показало, що у жінок, які регулярно вживають в їжу жирну рибу, на 14% знижується ризик захворювання на рак молочної залози в порівнянні з жінками, в раціоні яких риба практично відсутня.

7. Оливкова олія

Оливкова олія є найкращим вибором для приготування їжі та додавання в салати через вміст антиоксидантів і фітонутриєнтів. Антиоксиданти знижують рівень окислення в організмі, тим самим перешкоджаючи виникненню раку.

Дослідження, проведене в Університеті Наварри в Памплоні, показало, що жінки, в раціоні яких присутня оливкова олія, на 62% рідше стикаються з раком молочної залози.

8. Ляне насіння

Прийшов час включати в свій раціон ляне насіння, яке, як показали дослідження, ефективно запобігає ризику виникнення раку молочної залози. Насіння льону містить лігнано, які є основним видом фітоестрогенів.

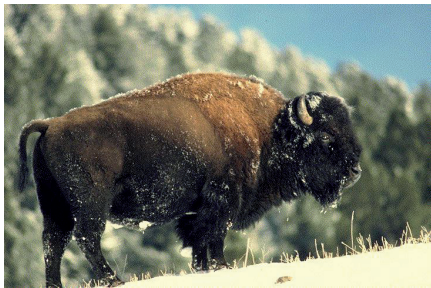
Згідно з результатами медичного експерименту, проведеного ще в 2009 році, жінки після настання менопаузи рідше піддаються ризику захворювання на рак грудей при досить високому рівні лігнанів в організмі.

9. Соя

Дослідження Національного інституту раку (США) показало, що жінки, які вживають сою, мають менш щільну тканину молочної залози в порівнянні з жінками, що не вживають сою. Доведено, що груди з більш щільною тканиною частіше схильні до виникнення ракових пухлин.

Соєві продукти природного походження (тофу, соєві боби, соєве молоко) багаті фітоестрогенами, що зменшують дію естрогенів в організмі (високий рівень естрогену збільшує ризик захворювання на рак молочної залози).

НЕДОТОРКАННІ ВБИВЦІ:

Нардепи-браконьєри винищили ціле стадо червонокнижних зубрів – ЗМІ

Люди з села, які чули постріли, бачили серед браконьєрів місцевих депутатів, голову Літинської райдержадміністрації

та іншу місцеву еліту, а також керівництво районної поліції.

Нещодавно екологи забили на сполох – у Вінницькій області загинуло 17 зубрів. Ці тварини занесені до Червоної книги. Трагедія сталася на території Хмельницького держлісгоспу. Браконьєри загнали зубрів на ставок. Крига тріснула під вагою молодих самців і самок з телятами. Про це пише сайт Trident, інформують Патріоти України.

Потопаючих тварин побачили місцеві жителі, які проходили повз озеро. Долаючи страх, вони кинулися рятувати зубрів з води. Покликали на допомогу інших селян. Біля ставка виявили сліди вбивства кількох зубрів. Туші браконьєри забрали, а величезні калюжі

крові закидали гілками, пише видання.

Селяни трактором витягали мертвих тварин з-під льоду. Вже вранці в неділю люди рубали лід і різали бензопилами, щоб дістати туші втоплених тварин... Місцеві жителі не стримують сліз, адже часто бачили стада велетнів поблизу лісу...

Фахівці припускають, серед жертв браконьєрів виявляється головна самка. Одна з мертвих туш відповідає її розмірам. «Серед утоплених є дуже велика самка, зовні, як вождь в стаді», – кажуть лісники.

За фактом загибелі тварин, занесених до Червоної книги, відкрито кримінальне провадження за ст. 249 КК України «Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом». Слідство ведеться незадовільними тем-

пами, затягується, оскільки свідки події бояться говорити, інформує видання.

Адже люди з села, які чули постріли, бачили серед браконьєрів свого депутата від Літинського району Мельничука Івана, його друга депутата від Могилів-Подільського Юрія Македона, голову Літинської райдержадміністрації та іншу місцеву еліту, керівництво районної поліції, – стверджують журналісти сайту Trident.

На полюванні вони вбили зайця і кошулю і цього їм виявилось мало. Увечері, будучи добряче напідпитку, вони захотіли розважитися і наткнулися на стадо зубрів. Почали з собаками загнати тварин, які побігли в бік замерзлого ставка – пише видання.

УЕА «ЗЕЛЕНИЙ СВІТ» ВИМАГАЄ СПРАВЕДЛИВОГО СЛІДСТВА

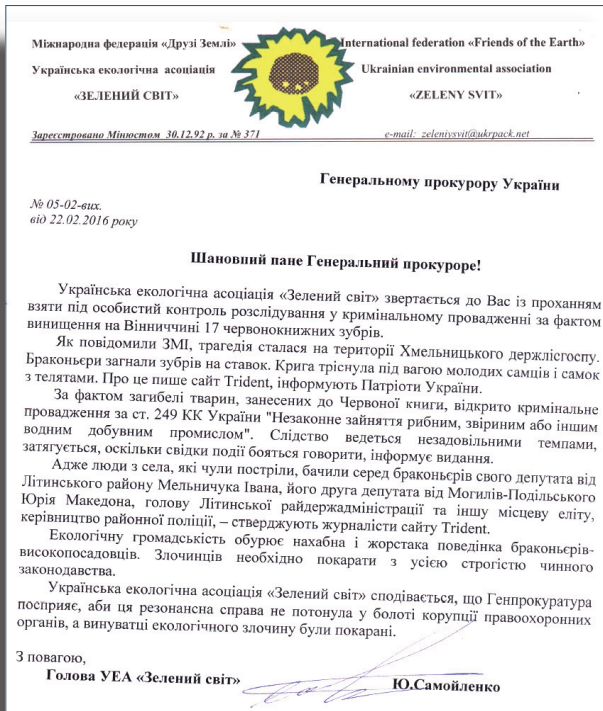
За фактом загибелі тварин, занесених до Червоної книги та відкриття кримінального провадження за ст. 249 КК України голова УЕА «Зелений світ» Юрій Самоїленко звернувся до генерального прокуро-

ра України.

«Екологічну громадськість обурює нахабна і жорстока поведінка браконьєрів-високопосадовців. Злочинців необхідно покарати з усією строгістю чинного законодавства», – наголосив голова УЕА «Зелений світ».

«Українська екологічна асоціація «Зелений світ» сподівається, що Генпрокуратура посприє, аби ця резонансна справа не потонула у болоті корупції правоохоронних органів, а винуватці екологічного злочину були покарані», – зазначив Юрій Самоїленко.

Власкор

НЕЦУ ВИСТУПИВ ПРОТИ БУДІВНИЦТВА ГЕС НА ТЕРИТОРІЇ НАЦПАРКУ «БУЗЬКИЙ ГАРД»

Представники Первомайського відокремленого підрозділу НЕЦУ виступили проти будівництва малих ГЕС на території НПП «Бузький Гард» під час громадських слухань. Громадські слухання у с. Грушівка Первомайського району Миколаївської області своїм рішенням засудили будівництво ГЕС на території нацпарку. ГЕС призведуть до руйнівних наслідків для довкілля та громади.

Споруди міні-ГЕС «Грушівська» на території Бузького Граду має намір збудувати компанія ТОВ «Торговий дім «Енерго-ресурси». Земельна ділянка розташована у районі Грушівської та Мигіївської сільських рад Первомайського району Миколаївської області, на обводному каналі Мигіївської ГЕС (правий рукав русла річки Південний Буг між с. Грушівка та островами і частково на правому березі і островах).

Як виявилось, компанія понад рік тому зверталася до місцевої сільради, яка дала згоду на виділення земельної ділянки за умови, що питання будівництва буде узгоджене з природоохоронними та іншими

дозвільними структурами.

12 лютого близько 30 мешканців Грушівки і стільки ж активістів з Первомайська зібрались у сільському клубі, де сільський голова оголосив присутнім про проведення перших в історії села громадських слухань.

Представник фірми, яка планує побудувати ГЕС, – Борис Автенюк, відомий раніше підприємець Первомайська, оголосив план дій у процесі можливого майбутнього будівництва. Зокрема, він обіцяв пільгові умови мешканцям села на оплату електроенергії, і можливість обладнати водопій для рогатої худоби за рахунок компанії. Мешканці села намагались розібратися, чи корисний для них такий проект, але відповіді представників фірми були переконливі.

Представниця Первомайського відокремленого підрозділу НЕЦУ Наталія Король зазначила, що ніхто не проводив жодних досліджень щодо можливих екологічних наслідків побудови цих споруд. Також ніхто не звертає увагу на те, що землі під будівництво знаходяться у 100-метровій захисній прибережній смузі, та надані НПП «Бузький Гард» у постійне користування.

Представники Національного природного парку «Бузький Гард» зазначили, що з ними проєкт будівництва ГЕС не узгоджувався і не може бути узгоджений, оскільки будівництво подібних об'єктів на територіях національних парків заборонене законом.

Місцева громада наголосила, що грандіозні та «доброзичливі» плани проєкту не мають нічого спільного з інтересами громади, тому що, окрім освітлення деяких соціальних об'єктів, більше ніяких пільг у мешканців села не буде – а отже, і обіцяної енергетичної незалежності завдяки цьому проєкту.

Також, судячи з доповіді представників компанії, ніхто не проводив експертизи стосовно рибоохорони, тому невідомо, яку шкоду ця споруда нанесе червонокнижним риbam. Внаслідок будівництва ГЕС риби можуть перестати нереститися, чим буде порушений екологічний баланс. Питання зруйнованого ландшафту та скель теж не цікавлять компанію.

За відхилення цього проєкту висловилося 21 людина з 25 учасників голосування. Таким чином, громада села та громадськість району різко засудили будівництво ГЕС.

СНІЖНОМУ БАРСУ ЗАГРОЖУЄ ГЛОБАЛЬНЕ ПОТЕПЛІННЯ

Глобальне потепління загрожує скороченням природних районів проживання сніжних барсів. Про це йдеться у доповіді, яку підготував Світовий фонд дикої природи.

За інформацією організації, через кліматичні зміни непридатним для життя сніжних барсів стане більше третини їхнього ареалу.

Рослини і дерева, характерні для скелястої місцевості, де мешкає сніжний леопард, не переживуть потепління.

Згідно з доповіддю, снігові барси (також снігові леопарди або ірбіси, як їх ще називають у Росії) — одні з найкрасивіших і загадкових великих кішок.

«І водночас це один з найневловиміших і таких, що перебувають під загрозою, видів», — йдеться у документі.

У фонді наголошують, що ірбісам загрожує не лише кліматичні зміни, а й поєднання інших факторів. Серед них організація перераховує фрагментацію середовища проживання, скорочення числа тварин, які є природною здобиччю сніжних барсів, а також браконьєрство. Однак кліматичні зміни підсилюють ці фактори.

«Гімалаї зіткнуться із серйозною кризою, якщо ми вирішимо проігнорувати кліматичні зміни. Ми не тільки ризикуємо втратити цей величний вид, проблема торкнеться сотень мільйонів людей, яким потрібна вода з цих гір», — заявив голова програми захисту снігових леопардів Всесвітнього фонду дикої природи Ребекка Мей.

У благодійній організації вважають, що для захисту популяції ірбісів можна застосувати успішний досвід Індії, Непалу та Бутану, яким вдалося підвищити розміри популяції тигрів і носорогів, що зникали.

Природне місце існування сніжних барсів — гори Центральної і Південної Азії. Як правило, ці хижі тварини мешкають у горах на висоті 3-4,5 тисяч метрів над рівнем моря.

Всього у світі залишилося від чотирьох до шести тисяч сніжних барсів.

Снігові барси полюють на світанку і заході сонця, вони здатні ловити тварин, які майже втричі більші за них самих.

В основному вони полюють на диких тварин, але можуть харчуватися і домашньою худобою.

Колір хутра сніжних барсів змінюється залежно від сезону — щільний білий покрив, який допомагає їм маскуватися взимку, влітку змінюється на жовто-сірий.

ВВС Україна

ВЧЕНІ ПОЯСНИЛИ ПОЯВУ ДОВГОЇ ШИЇ У ЖИРАФІВ

Вивчивши хребці вимерлих предків жирафів, американські дослідники дійшли висновку, що довга шия цих тварин виникла в два етапи еволюції. Один із хребців витягнувся в бік голови, а через кілька мільйонів років вже в іншого виду він подовжився у напрямку хвоста. Про це повідомляється в журналі Royal Society Open Science.

Зоологи обстежили 71 кістку дев'яти копалин і двох сучасних видів родини жирафових. Рештки були знайдені в музеях Європи та Африки. З'ясувалося, що вже найпримітивніші жирафи мали трохи витягнуту шию, більше того, подовження почалося ще до виникнення родини, 16 мільйонів років тому.

Потім вчені звернули увагу на два етапи еволюції шиї. Верхня частина шиї різко витягнулася близько семи мільйонів років тому в так званих самотеріїв. Потім, приблизно мільйон років тому, пройшов другий етап подовження — у бік хвоста. Тоді й з'явилися сучасні жирафи: довжина третього шийного хребця у них у дев'ять разів більша від ширини і майже наближається до протяжності плечової кістки дорослої людини.

Проте одночасно в іншого сучасного виду жирафових (окапі) шия скорочувалася. Окапі стали єдиними представниками родини, які пройшли через вторинне скорочення шиї, зазначили автори статті.

Жирафи — найвищі наземні тварини в світі. Появу довгої шиї нині пояснюють дві гіпотези. Ця особливість анатомії могла дати тваринам унікальну екологічну нішу в савані (тільки вони були здатні об'їдати гілки високих дерев). Або ж довгі шиї виникли через конкуренцію самців: високі особини отримували більше уваги самок і народжували більше потомства.

У ПАНД УНІКАЛЬНИЙ «РЕЖИМ ДНЯ»

Панди проявляють активність тричі на добу — вранці, вдень та ввечері.

Вчені з'ясували, що панди мають унікальний «режим дня»: протягом доби у них налічується три піки активності, а не два, як у більшості тварин. З дослідження можна ознайомитися в The Journal of Mammalogy.

Біологи пояснюють, що залежно від режиму активного проведення часу тварини зазвичай діляться на три категорії: денні, нічні, а також ті, хто активний на сході і на заході сонця. Раніше вважалося, що панди належать саме до третьої категорії.

Проте в результаті постійних дво-річних спостережень за п'ятьма пандами вчені з'ясували: насправді панди проявляють активність тричі на добу — вранці, вдень та ввечері.

Автори дослідження пояснюють: зазвичай тварини організовують свій час так, щоб якомога рідше стикатися з хижакими, які на них полюють. Панди ж не мають природних ворогів, крім того, їм необхідно приймати їжу протягом значної частини доби. Саме тому бамбукові ведмеді можуть дозволити собі проявляти особливу активність тричі на добу.

Газета.Ru

СОБАКИ БУЛИ ВПЕРШЕ ОДОМАШНЕНІ В АЗІЇ

Група вчених провела дослідження і з'ясувала, що собаки були вперше одомашнені в Центральній Азії, а не в Європі, як вважалося раніше, повідомили в журналі Proceedings of the National Academy of Sciences.

Вчені проаналізували ДНК 4676 чистокровних собак 161 породи і 549 сільських собак з 38 країн. Сільські собаки — це собаки, яких не можна назвати ні дикими, ні домашніми в повному розумінні цього слова. Ці пси жили поряд з людьми, але при цьому не залежали від них — самостійно знаходили їжу і знаходили партнерів для спаровування.

Як вважають автори дослідження, саме в ДНК таких собак могли зберегтися сліди генів перших одомашнених псів. Крім того, вчені досліджували хромосоми, успадковані тваринами від обох батьків, а не тільки від матері, як це робилося раніше.

СМАКОТИНКА

Запечена свинина з часником

Склад: 700 г свинини, перець, часник, сіль.

Приготування: Часник потрібно подрібнити і змішати його з перцем і сіллю. Потім отриманими спеціями натраємо свинину. Загортаємо м'ясо у фольгу і відправляємо запікатися в духовку на 45 хвилин при 180 градусах.

Смачного!

